

1. KAPITOLA

Sloboda vedomia

Premýšlam, o čom by som s vami mal hovoriť. Na svete existuje toľko tém a toľko problémov, že toto váhanie je len prirodzené. Existuje toľko myšlienkových škôl, teológií a náuk o pravde. Obávam sa, že moje príhovory by mohli ľuďom ešte priraziť a tá záťaž je už aj tak veľmi veľká. Veľmi váham, obávam sa, aby som nepovedal niečo, čo by vám mohlo uviaznuť v mysli. Obávam sa, že by ste mohli lipnúť na tom, čo poviem, znepokojuje ma, že budete považovať to, čo poviem, za veľmi príťažlivé, a že by to mohlo zaujať miesto vo vašej mysli.

Človek je ustarostený a prežíva muky práve vďaka myšlienkam a náukam. Práve pre tie doktríny sa pravda v živote človeka nikdy nezrodí. Vypožičané vedomosti a to, čo hovoria iní, vždy zostáva vnútri človeka a to je prekážka pravdy. Poznanie nezískate zvonku; čokoľvek nazbierate zvonku, odkláňa vás od pravdy.

Ja som tiež mimo vás. Čokoľvek poviem, bude tiež zvonku; nemali by ste to považovať za poznanie. Nie je to poznanie; nemôže to byť vaše poznanie. Čokoľvek prijmete od niekoho iného, nemôže byť vašim poznaním a hrozí, že by to mohlo zakryť vašu nevedomosť. Vaša nevedomosť môže byť prekrytá, ukrytá, a môžete začať mať pocit, že niečo viete.

Keď si vypočujete niečo o pravde, máte pocit, že ste ju spoznali. Keď si o pravde prečítate, myslíte si, že ste ju spoznali, znevýhodní vás to a nebudete schopní dospieť k pravde.

Najskôr mi dovoľte, aby som vám povedal, že čokoľvek pochádza zvonku, nikdy nemôže byť vašim poznaním. Samozrejme, niekto by sa mohol opýtať, prečo sa k vám teda prihováram. Prečo vôbec niečo hovorím? Som vonku a hovorím. Jediná vec, ktorú vám chcem povedať, je, aby ste čokoľvek, čo pochádza zvonku, čo nepochádza z vášho vnútra, nepovažovali za svoje poznanie. Nezáleží na tom, či to pochádza odo mňa alebo od niekoho iného.

Poznanie je pravá podstata každej ľudskej bytosti. A na to, aby sme spoznali svoju vlastnú podstatu, nepotrebujeme hľadať vonku. Ak chceme vedieť, čo je v našom vnútri, čokoľvek, čo sme sa naučili zvonku, sa musíme odučiť, nechať to bokom.

Tí, ktorí chcú poznať pravdu, musia odložiť sväté písma. Nikto, kto lipne na posvätných textoch, nemôže dosiahnuť pravdu. A všetci lipneme na svätých písmach; všetky problémy na svete existujú preto, lebo lipneme na svätých písmach. Kto sú hinduisti, moslimovia, džinisti, kresťania alebo Parsovia? Čo ich odlišuje od iných?

To sväté písma ich rozdeľujú. Sú to sväté písma, ktoré ich nútia bojovať medzi sebou. Celé ľudstvo je rozdelené, pretože sú ľudia, ktorí lipnú na istých knihách a ďalší sa zas držia iných kníh. Knihy sa stali takými uctievanými, že sa pre ne dokážeme zabíjať. Počas predchádzajúcich troch tisícročí sme zabili milióny ľudí, pretože tie knihy sú pre nás také dôležité. Pretože sa knihy stali hodnými uctievania, dokonca aj božskosť, ktorá existuje v človeku, môže stratiť význam, môže byť dokonca odmietaná, môže byť i umŕtvená. To je to, čo sa stalo, a deje sa to aj dnes.

Múr, ktorý oddeľuje jedného človeka od druhého, vytvorili náboženské sväté písma. Napadlo vám niekedy položiť si otázku, ako by mohli posvätné knihy, ktoré oddeľujú ľudí, niekedy zjednotiť človeka s existenciou?

Ako by to, čo oddeľuje človeka od človeka, mohlo byť niečím, čo človeka spojí s existenciou? Myslíme si, že v svätom písme možno niečo objavíme. A niečo tam aj objavíme; objavíme slová. Nájdem slová, ktoré sú definíciami pravdy a naučíme sa tie slová naspamäť. Vstúpia do našej pamäti a myslíme si, že táto pamäť je poznaním.

Pamäť nie je poznaním. Niečo sa naučiť a zapamätať si to, to nie je poznanie. Zrod poznania je niečo úplne iné. Poznanie spôsobí revolúciu v celom vašom živote. Trénovať si pamäť je niečo iné; ak si niekto cvičí pamäť, môže sa stať učencom, ale nemôže to prebudiť múdrosť.

Nechystám sa spáchať hriech tým, že vám dám prednášku. Všetci tí, ktorí prednášajú, sú násilní a páchajú hriech. Nebudem vám dávať prednášku. Som tu iba preto, aby som s vami zdieľal niekoľko vecí. Nie preto, že by ste v ne mali uveriť; každý, kto hovorí, že by ste mu mali veriť, je váš nepriateľ. Každý, kto hovorí, aby ste mali vieru, každý, kto tvrdí, aby ste mali dôveru, je pre vás fatálny; bráni vášmu životu v raste. Každý, kto tvrdí, aby ste verili, je prekážkou prebúdzania sa vašej inteligencie.

Veľmi dlhý čas sme boli veriacimi a náš svet je dnes výsledkom všetkej tej viery. Môže existovať prehnitejší svet, ako je tento? Môže byť skazenejší? Sme ľudia, ktorí sú veriacimi, a veríme už veľmi dlhý čas. Môže byť človek na tom horšie než dnes? Môžu byť naše mysle skazenejšie, ako sú dnes? Môže byť ešte viac bolesti a napätia a úzkosti, ako je dnes? Máme svoje presvedčenia veľmi dlho a celý svet niečomu verí – niektorí ľudia v tomto chráme, iní v tej mešite, ďalší v tamtom kostole; niektorí veria tejto knihe, iní nejakej inej knihe; niektorí v tohto proroka, iní v tamtoho proroka. Celý svet v niečo verí. A výsledkom všetkej tej viery je náš svet.

Niektorí ľudia môžu povedať, že je taký práve pre nedostatok viery. Ja vám chcem povedať, že si želim, aby existencia úplne vymazala všetky tie presvedčenia. Ak by sa viera stala absolútnou, s človekom by bol koniec – pretože jeho inteligencia by bola zničená. Viera je proti inteligencii. Vždy, keď niekto povie, že by ste mali niečomu veriť, hovorí, že nepotrebuje

kráčať po svojich vlastných nohách. Vždy, keď niekto tvrdí, aby ste mali vieru, hovorí: „Načo potrebuješ oči? Ja mám oči.“

Čítal som jeden krátky príbeh...

V jednej dedine žil muž, ktorý prišiel o zrak. Bol to starý muž. Bol veľmi starý; mal okolo deväťdesiat rokov. Všetci členovia jeho rodiny – mal osem synov –, všetci ôsmi synovia mu hovorili, aby si dal vyliečiť oči. Vraveli mu, že lekári tvrdia, že sa mu ešte môže vrátiť zrak.

Starec na to povedal: „Načo potrebujem oči? Mám osem synov a oni majú šesťnásť očí. Majú osem manželiek, ktoré majú tiež šesťnásť očí. To je spolu tridsaťdva očí, ktoré budú vidieť za mňa; načo potrebujem vlastné oči? Prečo? Pokojne môžem žiť ako slepec.“

Jeho synovia mu to hovorili znovu a znovu, ale bolo to nanič. Starec nesúhlasil. Hovoril im: „Načo potrebujem oči? V mojom dome je tridsaťdva očí.“

Dni plynuli. Jedného dňa ich dom začal horieť. Tridsaťdva očí vybehlo von a starého muža nechali vnútri. Dom bol v plameňoch, starec zostal v dome, ale tridsaťdva očí vybehlo von. Potom si spomenul, že iba jeho vlastné oči mu môžu pomôcť; oči nikoho iného mu nemôžu byť nápomocné...

Iba vlastná inteligencia človeka môže mať nejaký úžitok; presvedčenia niekoho iného nám nepomôžu. V živote sme po celý čas pod palbou. Plameň života nás obklopuje dvadsaťštyri hodín denne. Iba naše vlastné oči nám môžu pomôcť, nie oči niekoho iného – ani oči Mahávíru, ani Budhu, ani Kršnu, ani Rámu. Oči niekoho iného nám nemôžu pomôcť.

Ale kňazi, obchodníci, ktorí predávajú náboženstvo, ľudia, ktorí vykorisťujú v mene náboženstva, nám kážu, aby sme mali vieru: „Načo vám je inteligencia? Prečo potrebujete myslieť sami za seba? Myšlienky sú už k dispozícii. Máme k dispozícii božské myšlienky; mali by ste veriť v ne.“

Verili sme tým myšlienkam, ale upadali sme nižšie a nižšie. Naše vedomie neustále upadalo. Vedomie sa nemôže pozdvihnúť prostredníctvom viery. Viera je samovražda. Nehovorím vám, aby ste v niečo verili; hovorím vám, aby ste sa oslobodili od všetkých presvedčení.

Ten, kto chce zažiť pravdu, kto sa chce priblížiť božskosti, kto túži po zažívaní božského svetla a lásky, by si mal zapamätať, že prvou podmienkou je oslobodiť sa od všetkých druhov presvedčení. Sloboda – sloboda vedomia, sloboda inteligencie – je prvou podmienkou pre spoznanie pravdy. Nieкто, koho vedomie nie je slobodné, môže poznať všetko iné, ale nikdy nemôže spoznať pravdu. Ak chcete vstúpiť do dverí pravdy, je nevyhnutná sloboda vedomia.

Presvedčenia sú zväzujúci faktor, robia z vás otrokov. Viera vytvára obmedzenia, robí z vás otrokov. Sväté písma a náuky vytvárajú otroctvo, robia z vás otrokov. Je to prekvapujúce: narodíte sa v nejakom dome – náhodou je to dom hinduistu alebo dom moslima – a dostanete tým do vienka vieru. Po zvyšok života budete hovoriť: „Som hinduista; som moslim; som kresťan; som džinista.“ Môžete poznanie získať tým, že sa niekde narodíte? Má krv nejakú súvislosť s poznaním? Môže mať to, kde bývate, nejaký vzťah s poznaním? Ak by sa ľudia mohli stať nábožnými iba vďaka tomu, kde s narodili, celý svet by už nábožný bol. Ale to, že je svet taký bezbožný, je dôkazom toho, že náboženstvo nesúvisí s narodením – no všetci sme ho získali pri narodení. Získanie náboženstva pri narodení je hlavnou príčinou problému. Práve preto skutočné náboženstvo nemôže zostúpiť na svet.

Žiadny človek sa nestane zbožným tak, že sa narodí, stáva sa zbožným počas života. Nikto nemá vieru ani presvedčenia, keď sa narodí. Predtým, ako sa môže prebudiť naša inteligencia, naša spoločnosť, rodina, naši rodičia, učitelia a kazatelia nás spútavajú presvedčeniami. Predtým, ako môže naša inteligencia vzlietnuť k otvorenému nebu, nás reťaze presvedčení ťahajú dole a pripútavajú nás k zemi. Pokrivkávame v tých reťaziach

po zvyšok svojho života. Nikdy nie sme schopní myslieť. Človek, ktorý má vieru, nikdy nemôže premýšľať, pretože sa stále vidí očami svojej viery. Čokoľvek si myslí, je predpojaté. Čokoľvek si myslí, je ohraničené jeho vopred utvorenými názormi. Akékoľvek myšlienky má, sú vždy vypožičané a falošné. Nie sú to jeho individuálne myšlienky.

Myšlienka, ktorá nie je vaša vlastná, inteligencia, ktorá nie je vaša vlastná, je falošná. Nemá v sebe pravdu; nemá reálny základ, na ktorom môžete budovať život.

Po celej tejto krajine som sa ľudí pýtal: „Máte veľa presvedčení; máte aj nejaké myšlienky?“ Odpovedali mi: „Máme veľa myšlienok.“ Ja sa pýtam: „Sú niektoré z nich vaše? Vaše vlastné? Alebo všetky pochádzajú od iných?“

Môže bohatstvo, ktoré patrí iným, dodať vášmu životu vitalitu? Celé to bohatstvo vášho myslenia je vypožičané od iných. To je prvé otroctvo mysle. Mysel by sa najskôr mala oslobodiť z tohto otroctva. Zrod nového človeka sa stáva možným, iba ak sa jeho myseľ oslobodí od všetkých vypožičaných myšlienok a predstáv. Slobodu nazývam najdôležitejším elementom.

Tí, ktorí chcú začať s hľadaním pravdy, v ktorých sa prebúda smäd po poznaní zmyslu života, v ktorých je túžba poznať zmysel tejto širšej existencie a všetkého okolo nás... Tí, ktorí chcú vedieť, čo je to extáza, čo je to blaženosť, a čo je to božskosť, by si mali zapamätať, že prvou podmienkou, prvým základom je priblížiť svoje vedomie k slobode, oslobodiť svoje vedomie. Ak chcú dosiahnuť najvyššiu slobodu, budú musieť položiť základy slobody tak, že urobia práve ten prvý rok.

Všetci sme spútaní; všetci z nás sme úzko spätí s tou či onou vierou. Prečo sme spútaní? Sme spútaní, pretože na to, aby sme niečo spoznali, musíme mať odvahu a vynaložiť nejakú snahu.

Na to, aby ste verili, nepotrebujete mať odvahu a ani vynakladať úsilie. Aby ste mali presvedčenie, nepotrebujete žiadne úsilie;

nepotrebujete žiadnu duchovnú disciplínu. Aby ste v niekoho verili, potrebujete extrémny nedostatok odvahy, nedostatok úsilia, nedostatok disciplíny. Musíte byť veľmi leniví a mať sklon k nečinnosti; potom príde viera veľmi prirodzene. Ktokoľvek si pre seba neželá hľadať, ten verí tomu, čo hovoria iní, berie ako samozrejmosť, že to, čo hovoria, musí byť pravda.

Práve ľudia, ktorí nemajú nijakú úctu k pravde, ktorí veria v bežné doktríny o pravde, ktorí nemajú skutočný smäd po pravde, sú tí, ktorí ľahko uveria myšlienkam, čo získali od iných. Ak niekto skutočne túži po pravde, nebude ho zväzovať nijaké náboženstvo, nijaká náuka a ani žiadna sekta. Bude hľadať a objaví to sám pre seba. Bude hľadať a vloží do toho celú svoju životnú energiu – a človek, ktorý hľadá takýmto spôsobom, to určite nájde. Tomu, kto ďalej verí, nielenže unikne príležitosť života, ale ani nenájde pravdu.

Dosiahnuť pravdu vyžaduje úsilie a disciplínu. Ale my začneme veriť; sme vydesení, vystrašení ľudia. Každému padáme k nohám. Každého sa držíme za ruku a chceme dostať vysvetlenie života. Chceme prekročiť rieku a nechať sa pozdvihnúť, chceme, aby nám pomohol nejaký guru, nejaký svätý muž, nejaký svätec. To je nemožné. To je absolútne nemožné; nie je nič nemožnejšie než to.

Sloboda je základnou podmienkou vedomia. Ako sa môže naše vedomie oslobodiť? Ako môžeme oslobodiť a uvoľniť naše vedomie? Ako môžeme vyvieť myseľ, ktorá je spútaná, uväznená vo vzorcoch, von z väzenia? Chcel by som o tom s vami obšírne hovoriť počas troch alebo štyroch stretnutí. Najväčší problém, ktorému človek čelí, je uvoľniť a oslobodiť svoje vedomie. Nie je to otázka Boha, je to otázka slobody vedomia.

Ľudia prichádzajú a pýtajú sa ma, či existuje Boh. Ja im hovorím: „Zabudnite na Boha; povedzte mi, je vaše vedomie slobodné?“ Ak sa ma niekto opýta, či existuje nebo, ak sa niekto opýta, či existuje slnko, čo mu mám povedať? Opýtal by som sa ho: „Máš otvorené oči?“ Slnko existuje,

ale otázkou je, či máte otvorené oči. Slnko existuje, ale na to, aby ste ho videli, musíte mať otvorené oči. Božskosť existuje, ale vedomie musí byť otvorené, aby božskosť vstúpila do bytia. Ako to môže vidieť obmedzená myseľ? Ako to môžu vidieť zatvorené oči?

Človek, ktorý je posadnutý vierou, má oči zatvorené a myseľ obmedzenú. Ak sa niekto už rozhodol, aký bude jeho uhol pohľadu, už má nejakú predstavu; jeho myseľ sa uzavrela ešte predtým, ako niečo spoznal. Zatvoril všetky dvere. Potom sa pýta: „Existuje Boh? Existuje pravda?“

Uzavretá myseľ určite nepozná pravdu ani Boha. Skutočnou otázkou nie je, či existuje alebo neexistuje Boh, ani či existuje alebo neexistuje duša, ani či existuje alebo neexistuje pravda. Skutočným problémom je, či má tá osoba vedomie, ktoré dokáže poznávať? Bez takého vedomia nikdy neexistoval – a ani nebude existovať – spôsob, ako získať život, ani ako spoznať zmysel života. Iba niekto, koho inteligencia je úplne oslobodená a získal schopnosť vnímať, iba ten je schopný poznania.

Ako môžeme priviesť svoje vedomie k úplnému oslobodeniu? Ako otvoriť tieto dvere? Ako otvoriť okná, aby svetlo slnka mohlo vstúpiť? Ako si otvoriť oči, aby sme mohli vidieť to, čo je? Vždy, keď začneme v niečo veriť, sú naše oči prekryté nejakým závojom a nie sme schopní vidieť to, čo je; namiesto toho začneme vidieť to, čomu veríme.

Existujú ľudia, ktorí mali vízie Kršnu alebo Rámu alebo Krista. Také vízie sú možné. Ak začneme v niečo veriť; ak máme vieru a dáme jej vo svojej mysli dôležitosť; ak na ňu stále pamätáme, myslíme na ňu a neustále sa ňou hypnotizujeme, držíme pôst a konáme pokánie; ak na ňu neustále myslíme; ak sa ňou staneme posadnutí, s ustavičným myslením a vierou, potom môžeme mať víziu. Tá vízia nebude pravdou, bude to iba prejav našej predstavivosti. Bude to iba vízia našich myšlienok. Bude to iba obraz našich presvedčení. Bude to iba náš vlastný sen... sen, ktorý sme vytvorili. Na celom svete majú ľudia rôznych náboženstiev rôzne vízie. Tie vízie nie sú skutočné.

Aby sme čelili skutočnej pravde – takej, aká je; aby sme spoznali božskosť – takú, aká je; musíme odložiť všetky svoje myšlienky a predstavy, nechať všetky svoje predstavy, aby sa vyparili, všetky naše myšlienky zmiznúť a byť schopní pozeráť sa bez toho, aby sme niečomu verili. Pohľad, ktorý je oslobodený od viery, je pohľadom pravdy. Pohľad založený na viere je projekciou našich predstáv, víziou našej fantázie. Taký druh vízie nie je nábožnou víziou; taký druh vízie je projekciou mentálnych predstáv a snov. Taký zážitok nie je skutočný; bol pripravený a vytvorený samotnou myslou. Je vytvorený v mysli; vytvorili sme ho sami.

Veľa ľudí malo takúto víziu Boha. Nie je to vízia Boha, pretože Boh nemá žiadnu podobu ani tvar. Pravda nemá nijakú formu ani atribúty. Aby sme poznali pravdu, ktorá prestupuje všetko, musíme sa stať úplne tichými a prázdnyimi v každom smere.

Ak je naše vedomie čisté, pokojné a jednoduché, ak nám v mysli neprúdia nijaké myšlienky, ak sa neobjavujú nijaké sny... Ak je naše vedomie úplne tiché, čo v tom tichu spoznáme?

V tom tichu je niečo poznané. V tej prázdnote sa nadviaže s niečím kontakt, spojenie. V tom pokoji nadviažeme kontakt s božským stavom. Ten kontakt, to spojenie, to pochopenie, to vedomie, to vnímanie je vnímaním božskosti a pravdy.

Aby sme to dosiahli, ako som už povedal, prvým nevyhnutným krokom je, že naše vedomie by malo byť slobodné. Myseľ musí byť oslobodená od viery; musíme oprášiť prach siek a náuk a úplne ho vymiesť.

Sme posadnutí a preplnení bremenom myšlienok, učení a posvätných písíem, ktorými sme naplnení. Ich ťarcha nás drví. Posledných päťtisíc rokov ľudskej bytosti premýšľali a váha tých päťtisíc rokov myšlienok spočíva na mozgu jedného malého človečika. Spočíva na nás váha všetkých tých kultivovaných myšlienok z celých päťtisíc rokov. Pre tú záťaž naše vedomie nie je schopné oslobodiť sa, nie je schopné sa pozdvihnúť. Vždy, keď začneme premýšľať, začneme sa potácať pod tou váhou. Máme vychodené

koľaje a začneme sa iba točiť v tých vychodených koľajach. Naša myseľ krúži dookola presne ako byvol na reťazi, ktorý kráča stále dookola okolo tej istej studne.

Predtým, ako niekto môže vstúpiť do neznámeho sveta pravdy, je nevyhnutné, aby opustil svoje známe cesty. Musí odložiť všetko, čo vie, aby sa mohlo zrodiť poznanie. Musí odstrániť všetko, čomu verí, aby mohol vidieť to, čo je.

Určite ste už videli rezervoár naplnený vodou; je naplnený vodou, ktorá prichádza zvonku. Tehly sú pospájané cementom do kruhu a voda doňho priteká zvonku. Na druhej strane, už ste tiež určite videli tryskať vodu z prameňa. Tam sú všetky kamene a blato odstránené a prameň vody vyviera z hĺbky. Voda v rezervoári sa o niekoľko dní skazí. Stojí. Voda v prameni, ktorá pramení zo svojho zdroja, sa neskazí. Prameň má veľmi hlboké spojenie so svojím zdrojom, ktorý mu dáva život, a je tam veľa vody; nakoniec, veď je spojený s oceánom. Rezervoár nie je spojený s ničím. Naplňa ho voda, ktorá prichádza zvonku. Prameň je spojený s oceánom; nie je naplnený ničím zvonku.

Rovnako existujú dva druhy poznania. Jedno je ako ten rezervoár, ktorý je naplnený zvonku. Čoskoro sa skazí. Žiadny mozog na svete nie je prehnitejší než mozog učenca. Stal sa neschopným skutočne myslieť. Je v úplne ochromenom stave. Všetko, čím je naplnený, pochádza zvonku. Jednoducho iba stále opakuje; je ako stroj. Prednášky učenca sú veľmi mechanické. Môžete sa ho opýtať na čokoľvek; odpoveď už pozná. Než mu položíte otázku, on už má pripravené riešenie. Pozná odpoveď. Tie odpovede doňho natlačili zvonku.

Na Západe už dnes, a čoskoro to tak bude aj v našej krajine, vynašli stroje, ktorým môžete položiť otázky a tie stroje vám poskytnú odpovede. Potom už nebudeme potrebovať učencov, pretože existujú stroje, ktoré majú vopred naprogramované otázky a odpovede. Môžete do nich vložiť všetky otázky a povedať napríklad, že chcete odpoveď na piatu otázku

a stroj vám ju poskytne. Stroj vám povie, aká je odpoveď, preto už viac nepotrebujeme na svete učencov; stroj tú prácu dokáže robiť efektívnejšie. Pri strojoch je navyše ešte jedna výhoda – nevyvolávajú hádky, nevytvárajú konflikty. Nenútia jedného učenca postaviť sa proti inému učenovi. Nevedú polemiky. Iba poskytujú odpovede.

Vedomosti získané zvonku sú fatálne. Neoslobodia myslenie, len ho podmieňujú a fragmentujú. Nedovolia mu lietať, zničia mu krídla.

Ďalší druh poznania pochádza zvnútra, presne ako voda v studničke. Tam, kde vyviera prameň, stačí odstrániť bahno a kamene, ale na rezervoár potrebujete spojiť blato a kamene cementom. V jednom voda vyviera sama, v druhom ju musíte naplniť. Lenže proces budovania jedného a druhého je rozhodne odlišný; ide o presný opak.

Zhromažďujete vedomosti zvonku ako rezervoár? Ak áno, musíte byť opatrní; vlastnoručne ničíte svoju inteligenciu. Svoju myseľ, ktorá môže lietať k božskému, pripútavate k zemi.

Nezbierajte vedomosti zvonku. Nechajte poznanie prísť zvnútra. Aby poznanie prišlo zvnútra, musíte odstrániť všetko bahno a kamene, ktoré ste nazbierali. Odložte všetky informácie, ktoré ste nazbierali, a staňte sa prirodzenými. Ak odložíte všetky poznatky a stanete sa prirodzenými, potom zistíte, že sa vo vás objavuje nová energia. Začína vznikáť niečo nové.

Je ľahké sa vzdať bohatstva, ale je ťažké sa vzdať myšlienok. Je veľmi ťažké skončiť s myšlienkami; určite si budete lámať hlavu, ako ich odstrániť. Keď sa človek stane mníchom, vzdá sa bohatstva, zriekne sa svojho domu, zriekne sa priateľov a príbuzných, vzdá sa svojej manželky a priateľov. Ale neodloží myšlienky, ktorých sa držal, keď mal dom. Stále sa ich drží. Ak bol džinista, teraz hovorí: „Som džinistický mních.“ Ak bol moslim, hovorí: „Som moslimský mních.“ Ak bol kresťan, hovorí: „Som kresťanský mních.“ Ďalej sa drží myšlienok, ktorých sa držal predtým, hoci sa zriekol všetkého ostatného. Stále má v sebe myšlienky majiteľa domu a je ťažké sa ich vzdať.